

Hlas Nového Mesta

ROČNÍK XXVIII. ČASOPIS OBYVATELOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO 9/2018

Nové Mesto hospodárilo s prebytkom

Trnavské mýto, aké bolo, je a bude?

Maliar, ktorý sa rozdával ako pedagóg

Milí čitatelia,

Nové Mesto patrí k nemnohým miestam na Slovensku, kde sa v posledných rokoch podarilo vybudovať nádherné nové parky, obnoviť takmer všetky školy a škôlky, ale aj dosiahnuť množstvo malých, na prvý pohľad neviditeľných zmien. Darí sa to predovšetkým vďaka spolupráci a dobrej komunikácii vedenia mestskej časti, členov miestneho zastupiteľstva a vás občanov, ktorí sa aktívne a so záujmom podieľate na správe verejných vecí.

Som rád, že naše výzvy o pomoc smerované k miestnej komunite sa stretávajú s pozitívnou odozvou. Napokon, ide o naše spoločné dobro. V jarných mesiacoch sa takmer tisícka obyvateľov zapojila do brigád na skrášlenie svojho okolia. Vyčistili sme areály škôl, denných centier seniorov, zelené priestranstvá a pomohli všade tam, kde dôkladné udržiavanie poriadku presahuje sily a možnosti zriaďovateľa, vlastníka pozemku či miestnych obyvateľov.

Nesmierne si cením pomoc každého jedného z vás. Je to prejav vyspelosti a spoločenskej zodpovednosti, s akou sme sa v minulosti stretávali len v rozvinutých krajinách západne od našich hraníc. Pohľad na rodičov, ktorí na sobotňajúšu brigádu privedú malé i väčšie deti, vyzbroja ich hrabličkami a vlastným príkladom im vštepujú myšlienku dobrovoľníctva, nevyhnutne naplní človeka radosťou. A je takmer dojemné, keď staršie dámy prinesú brigádnikom čosi pod zub, pretože je to ich spôsob zapojenia sa do spoločného diela.

Rád s vami pri týchto príležitostiach diskutujem o vašich radoostiach i starostiach a verte, že vás počúvam pozorne. Snažím sa riešiť drobné i väčšie požiadavky všade tam, kde je to možné. Niekedy to znamená veľa času a námahy. Doslova mravčiu prácu si vyžadujú projekty, ktoré sa týkajú parkov a verejných priestranstiev. Krok za krokom však spoločnými silami realizujeme každú dobrú myšlienku. A v tom vidím zmysel aj cieľ svojej starostovskej práce.

Rudolf Kusý

Z obsahu čísla:

Kramáre trápi nadmerná výstavba str. 5

Leto je čas rekonštrukcií str. 6

Architekti predstavili návrhy ihrísk str. 7

Bohatá úroda občianskych projektov str. 10

Olympijská myšlienka rezonuje str. 12

Život v misii je plný prekvapení str. 14

Obálka:
Šinter liga vyvrcholila veľkým finále
Snímka Marián Csano

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,
IČO: 00603317
Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tlac@banm.sk, www.banm.sk/casopis/
Mesačník, dátum vydania 28. 8. 2018,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

Šéfredaktor: Ing. Marek Líška,

členovia: MUDr. Jozef Dubravický,

JUDr. Tomáš Korček, Ing. arch. Peter Vaškovič,

Ing. Jana Škutková, Mgr. Marek Tettinger,

tajomník: Mgr. Ján Borčin.

Jazyková úprava: Hana Čiefová.

Grafická úprava: Martin Lovás.

Tlač: UltraPrint, s. r. o. Náklad: 24 200 výtlačkov.

Číslo 9/2018.

ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

Ked' zaznie prvé zvonenie

V jeden deň pribudne do rodiny plačúci uzlíček. Ani sa nenazdáme a každodenná rodičovská cesta nás vedie do jasličiek, hneď nato do materskej školy. Detská rúčka postupne zvládne šnúrovanie mašliček, uchopí štetec i ceruzku, rozmaže lepidlo či otvorí nožničky.

V júni sa materské školy rozlúčili so svojimi veľkáčmi, ktorí v najbližších dňoch zasadnú do ozajstných školských lavíc. Tešia sa, aj keď vedia, že k bezstarostným hrám pribudnú povinnosti. Veď spoznávanie písmen a číslic znamená dobrodružstvo. Sami si čoskoro prečítajú knižky a svetom fantázie sa vyberú po vlastných. A nám neraz príde ľúto, že o tento svet sa s nimi už nemôžeme deliť...

Nové Mesto hospodáril s prebytkom. Úspory šli najmä na školy a ihriská

Nové Mesto hospodáril v roku 2017 s prebytkom bežného rozpočtu, úspory z minulých rokov investovalo najmä do rekonštrukcií škôl a budovania verejných parkov. Tak sa dá v skratke zhrnúť Záverečný účet mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a rozpočtové hospodárenie za rok 2017, ktorý schválili poslanci miestneho zastupiteľstva.

Bežný rozpočet

V rámci bežného rozpočtu Nové Mesto hospodáril s prebytkom takmer 290 000 eur, pričom príjmy boli na úrovni 18,2 milióna eur a tvorili ich najmä dane z príjmov fyzických osôb a daň z nehnuteľností, ako aj príjmy z prenájmu majetku mestskej časti.

Výdavky vo výške 17,9 milióna eur predstavovali najmä náklady na prevádzku jasí, trinástich materských a ôsmich základných škôl. Druhú, najväčšiu časť výdavkov predstavovalo fungovanie EKO-podniku VPS, ktorý v Novom Meste za-

bezpečuje zimnú a letnú údržbu, starostlivosť o zeleň, detské ihriská a náklady na správu majetku. Tretou najväčšou položkou boli celkové náklady na chod úradu, matriky, ale aj náklady na voľby.

Ušetrené peniaze pôjdu do rezervného fondu, odkiaľ budú môcť byť podľa zákona použité v nasledujúcich rokoch len na investičné akcie, akými sú rekonštrukcie škôl, budovanie ihrísk a podobne.

Kapitálový rozpočet

Kapitálové príjmy tvorili najmä granty a peniaze z Nórskeho fondu, ktoré boli použité na vybudovanie parkov Jama a Gaštanica či na obnovu športoviska na Plzenskej. Výdavky smerovali najmä na zlepšenie občianskej vybavenosti Nového Mesta a na školy. V najväčšej novomestskej škôlke na Letnej napríklad vlni dokončili úplnú rekonštrukciu budovy. Na Kolibe vznikla nová, moderná knižnica a v škole na Jeseniovej vyrástla unikátna drevená nadstavba.

Celkový schodok je dôsledkom viacerých investičných akcií, ktoré mestská časť uskutočnila v roku 2017, pričom tieto projekty financovala najmä s použitím finančných prostriedkov z rezervného fondu, z fondu rozvoja bývania a externých zdrojov.

Odborníci: Nové Mesto má dobré finančné zdravie

Hospodárenie samospráv pravidelne hodnotí nezávislý Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO), ktorý dal Novému Mestu v otázke finančného zdravia známku „dobré“. Nové Mesto dosiahlo 4,9 z maximálneho počtu šesť bodov, k hodnoteniu „výborné“ mu chýba jedna desatina. Finančné zdravie hovorí o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či príslušnej samospráve hospodárenie spôsobuje alebo nespôsobuje problémy. INEKO pritom hodnotí päť vybraných ukazovateľov finančnej stability – napríklad dlh obce, záväzky po lehote splatnosti a podobne.

Vďaka prísnej disciplíne máme dobré výsledky

O hospodárení mestskej časti sa zhovráame s Janou Ondrovou, vedúcou oddelenia hospodárskeho a finančného oddelenia.

Ako hodnotíte hospodárenie mestskej časti v roku 2017?

Nebol to jednoduchý rok. Nakoniec sme ho aj vďaka pomerne prísnej disciplíne pri sledovaní výdavkov zvládli. Hoci do poslednej chvíle nebolo isté, koľko peňazí nám príde z podielových daní a koľko z dane z nehnuteľností, podarilo sa nám v bežnom rozpočte dosiahnuť prebytok.

Mestská časť v minulých rokoch dokázala vďaka dobrému hospodáreniu ušetriť dosť peňazí, ktoré sa zbierali na rezervnom fonde. Jeho veľká časť bola vlni použitá na rekonštrukcie škôl, budovanie parkov a podobne. Neexistovali efektívnejšie spôsoby použitia týchto peňazí? Napríklad na vykrytie výpadku príjmov z daní tento rok?

Zákon jasne určuje, na čo môžu byť peniaze z rezervného fondu použité – výlučne na kapitálové výdavky. Nedajú sa teda použiť na chod úradu a škôl, prípadne na platy. Maximálne je možné si peniaze z rezervného fondu požičať, ale do konca kalendárneho roka ich tam treba vrátiť.

Tento rok viaceré mestské časti vrátane Nového Mesta postihol výpadok príjmov na daniach. Ten spôsobil, že meškali peniaze, ktoré mali ísť napríklad školám. Čo bolo príčinou tohto výpadku?

Primátor koncom minulého roka predložil na mestské zastupiteľstvo materiál o prerozdelení dane z nehnuteľností a dane z príjmov fyzických osôb medzi jednotlivé mestské časti. Tento materiál však nebol schválený a poslanci predložili vlastný dokument, ktorý obsahoval iný vzorec prerozdelenia spomínaných daní. Toto spôsobilo, že mestské časti nedostávajú podielové dane v takej výške, ako predpokladali, že dostanú – niektoré dostávajú viac, iné menej. Problémy však nespôsobila len táto zmena. Veľký zásah do rozpočtu znamenala aj kolektívna zmluva

vyššieho stupňa, podľa ktorej sa tento rok museli zvýšiť platy pracovníkov v samospráve o 4,8 percenta. Spolu s vyššími odvodmi to spravilo zásah do rozpočtu.

Ako mestská časť vzniknutú situáciu rieši?

Museli sme robiť viaceré úsporné opatrenia. Došlo k zníženiu počtu pracovníkov úradu, čím sa usporili mzdové prostriedky. Veľmi pozorne sledujeme všetky výdavky a tam, kde sú možné úspory, sa ich snažíme dosiahnuť. Zároveň sa snažíme získať rôzne granty a iné prostriedky z externých zdrojov, aby sme ušetrili peniaze mestskej časti. Robíme všetko pre to, aby bol aj tento rok bežný rozpočet prebytkový.

Ako sa darí znižovať záväzky voči školám, prípadne voči EKO-podniku?

Postupne sa nám darí túto situáciu riešiť. Organizáciám, ktorým pre výpadok príjmov na daniach meškali peniaze, už bola väčšina prostriedkov poslaná.

Marek Tettinger
Snímka František Rajceky

Trnavské mýto, aké bolo, je a bude?

Súčasnú podobu Trnavského mýta pozná snáď každý obyvateľ slovenskej metropoly a možno aj väčšina jej pravidelných návštevníkov. Na tomto území „kraľuje“ veľká križovatka, dôležitý mestský dopravný uzol s prestupnými zastávkami viacerých liniek autobusov a trolejbusov, ale aj električiek. Do úplnosti mu chýba snáď už len železničná trať, ktorá však v budúcnosti môže na území pribudnúť v podobe obnovenej železničnej stanice Filiálka. Križovanie peších trás bolo v minulosti presunuté do podzemia, do frekventovaného podchodu, ktorý aktuálne prechádza komplexnou rekonštrukciou. Trnavské mýto je teda veľkou dopravnou križovatkou, a vôbec nie námestím...

Napriek tomu, že Trnavskému mýtu dominuje automobilová doprava s viacerými povrchovými parkoviskami, v minulosti tu boli postavené viaceré zaujímavé či pozoruhodné stavby.

Budova Novej tržnice (návrh – 1975) od architekta Ivana Matušíka začala verejnosti slúžiť v roku 1983. Napriek rozporuplným odborným i laickým názorom na jej architektonický koncept či vzhľad zaskleného kontajnera obyvateľa mesta budovu prijali a zvykli si na ňu. V čase svojho vzniku reflektovala svetové architektonické trendy a jej tvorcovi sa do jej riešenia podarilo zakomponovať viaceré prvky typické pre architektonický smer, ktorý dostal pomenovanie high-tech. Autor využil technické zariadenia a konštrukcie budovy ako výtvarný prvok architektúry. Objekt má sklenenú fasádu členenú kovovými lištami a vývody klimatizácie sú vnímateľné aj v exteriéri. V interiéri dominujú tri predajné uličky a galéria na poschodí. Žiaľ, stavba nenadviazala na urbanistický kontext bývalého Centrálného trhoviska a k svoju okoliu sa od samého počiatku svojho fungovania správala nedôstojne až arogantne. Bezprostredné okolie stavby bolo postupne vybetónované či vyasfaltované a zmenilo sa na „zúfa-

mi. Aj pred týmto objektom bolo vybudované parkovisko, ktoré malo slúžiť návštevníkom najmä kultúrno-spoločenských a kongresových podujatí usporadúvaných v tomto komplexe. Ku cti tvorcov komplexu, architektom Ferdinandovi Končekovi, Iljovi Skočekovi a Lubomírovi Titlovi, slúži skutočnosť, že pred vstupmi do komplexu navrhli pomerne rozsiahly peší priestor, v ktorom však opäť dominujú spevnené, aj keď vydláždené plochy.

Súčasný stav obidvoch budov poznačil rovnaký osud. Do údržby objektov ich vlastníci v minulosti neinvestovali, realizovali len najnevyhnutnejšie opravy a obidva objekty postupne technicky i morálne dožívajú.

Na lepšie časy začalo Trnavskému mýtu svať po zrealizovaní obchodno-administratívneho centra s hotelom, ktorý dostal meno Centrál, snáď po zaniknutej a asanovanej plavárni, na mieste ktorej vznikol.

Developer tohto centra, spoločnosť IMMOCAP, v súčasnosti realizuje rekonštrukciu frekventovaného pešieho podchodu pod rušnou križovatkou. Priestor Trnavského mýta dostáva nové prvky, vstupné či výstupné prístrešky.

Spoločnosť IMMOCAP sa v minulom roku stala spolu so spoločnosťou YIT vlastníkom Domu odborov a aktuálne, snáď v nadväznosti na súťaž z roku 1965, pripravuje architektonickú súťaž na riešenie tohto komplexu.

Aj s ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa samospráva mestskej časti Bratislava-Nové Mesto podujala urobiť v našich končinách zriedkavý krok. Na rokovaní miestneho zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo v decembri 2017, kolegynke poslankyne a kolegovia poslanci podporili môj návrh a spoločne sme zaviazali starostu mestskej časti, aby sa začalo s prípravou ideovej urbanistickej súťaže na riešenie rozvoja územia, v ktorom je situovaná Nová tržnica.

Cieľom ideovej urbanistickej súťaže je získanie viacerých návrhov, ktoré by mali poskytnúť predstavy aj odlišné nápady na to, ako by malo i mohlo Trnavské mýto vyzerať v budúcnosti. Účastníci súťaže by mohli predstaviť vízie nového centrálného priestoru nielen mestskej časti, ale aj celej Bratislavy. V pripravovaných súťažných podmienkach na vyhlásenie súťaže je za prioritu považované zachovanie funkcie tržnice, resp. krytého trhoviska v území. Táto dominantná funkcia by mohla byť doplnená novými aktivitami administratívneho či obslužno-obchodného charakteru s dôrazom na vytvorenie hodnotného verejného priestoru. Súťažné návrhy by mohli dať odpoveď aj na otázku týkajúcu sa zakomponovania pamiatkovo chránenej budovy

Historická snímka Braňo Bíbel

lé“ plochy, ktoré čoskoro začali atakovať pribúdajúce parkujúce autá. O verejnom priestore, ktorý by niečím zaujal či pritiahol návštevníkov tržnice, tak nemožno hovoriť vôbec, keďže takýto priestor na území nevznikol vôbec.

Na opačnom konci Trnavského mýta bol umiestnený rozsiahly stavebný komplex pôvodného Domu odborov (súťaž – 1965, etapová realizácia: administratívna budova – 1968, Dom techniky – 1971, Dom detí a mládeže – 1974, Dom odborov – 1981), neskôr dostal názov Istropolis, s monumentálnou vstupnou fasádou orientovanou do trojuholníkového pešieho priestoru. V kompaktnej hmote je umiestnená hlavná sála s 1 200 sedadlami, menšia sála s 360 miestami, kinosála s 520 sedadlami a ďalšie klubové a spoločenské priestory. Veľkoryso bolo riešené hlavné schodisko a foyer s antikorovými stĺp-

stanice 1. Konskej železnice do novej koncepcie rozvoja tohto územia. Tvorcovia by mali vziať do úvahy aj potenciálnu rekonštrukciu či prestavbu Domu odborov. Ďalším orieškom riešenia bude výhľadové zapojenie železničnej stanice Filiálka do celého komplexu funkcií a objektových celkov na Trnavskom mýte či v jeho bezprostrednom zázemí. Veríme, že z ideovej urbanistickej súťaže vstúdia viaceré hodnotné návrhy, ktoré posúdi odborná porota a ktoré budú podkladom na rozvinutie diskusie širokej odbornej i laickej verejnosti.

Nový život Trnavského mýta by sa tak mohol začať verejnou diskusiou a dlhá cesta k jeho naplneniu by mohla vyústiť do podoby, s ktorou budú spokojní odborníci aj predstavitelia miestnej i mestskej samosprávy a ktorú prijímajú obyvatelia mestskej časti i celého mesta, ale aj návštevníci Bratislavy.

Peter Vaškovič, snímky 2 a 3 Jana Plevová

Starosta podpísal stavebnú uzáveru na Dolných Kramároch

Rozhodnutie o stavebnej uzávere v zóne Jelšová – Kramáre nadobudlo právoplatnosť. Takýmto mimoriadnym opatrením stavebný úrad pozastavuje novú výstavbu, prestavbu a nadstavbu na stanovenom území do času, kým preň bude dopracovaný územný plán zóny (maximálne na päť rokov).

Prečo je to potrebné?

Väčšinu Dolných Kramárov tvoria rodinné domy. V minulosti tu však pribudli viaceré bytovky a silný tlak na búranie ďalších rodinných domov a ich nahradenie viacpodlažnými budovami pokračuje. Územný plán zóny umožní reguláciu územia Dolných Kramárov tak, aby nebolo potrebné diskutovať o každom jednom projekte s vlastníkami a žiadať ich, aby rešpektovali svoje okolie.

Územné plány mesta nedokážu špecifikovať možnosti rozvoja natoľko podrobne, aby predišli podobným nežiaducim zámerom. Na druhej strane, dôkladná príprava územného plánu zóny si vyžaduje čas. Stavebná uzávera je v takomto prípade nástrojom, ktorý zamedzí realizácii nevhodných projektov, kým nebudú prijaté presné a precízne pravidlá toho, čo sa v danom území smie a čo už nie.

Mestská časť súbežne pracuje na územných plánoch zón ďalších oblastí (Bielej kríž, Mierová kolónia, Ľudová štvrť, Horná Mlynská dolina, Nobelova, v procese obstarávania je územný plán zóny Zátisie – Hattalova a Na Revíne – Vlárška).

Uzávera bola vyhlásená aj na Nobelovej, zatiaľ však nie je právoplatná. Ďalšie stavebné uzávěry úrad pripravuje v hornej časti Kramárov, v Hornej Mlynskej doline, na Bielom kríži a v Mierovej kolónii.

Kramárčania v spolupráci s úradom naďalej bojujú proti výstavbe

Aj keď projekt sedempodlažného domu na pozemku ohraničenom Stromovou a Vresovou ulicou v bývalom areáli nemocnice na Kramároch získal súhlasné stanovisko magistrátu, Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto aj obyvatelia sa odmietajú s plánovanou výstavbou zmieriť. Zhodujú sa, že projekt výstavby polyfunkčného domu je v rozpore s územným plánom, predstavuje nekonceptný zásah do životného prostredia bez rešpektu k charakteru existujúcej zástavby a extrémne by zatažil statickú aj dynamickú dopravu.

Vedenie mestskej časti podporuje oprávnené požiadavky obyvateľov a spoločnou petíciou sa obrátili na primátora Iva Nesrovnala. Požiadali ho, aby kladné stanovisko hlavného mesta zrušil. „Nemôžeme súhlasiť s tým, aby sa územie nemocnice vyčlenené na zdravotnú starostlivosť začalo po kúskoch meniť na súkromné developerské projekty. Samozrejme, deje sa to bez budovania služieb a infraštruktúry pre ľudí. Bez parku, ihriska, športoviska, škôlky, miestnych obchodov, ktoré by slúžili

Kramárčanom,“ hovorí starosta Rudolf Kusý a dodáva, že rovnakým postupom v minulosti sa miestnej komunite podporovanej samosprávou podarilo dosiahnuť, že magistrát požiadavky uznal a súhlas s plánovanou výstavbou odvolal.

Namiesto budovy chcú obyvatelia park

Príkladom rozporných záujmov developerov a súčasných obyvateľov je pozemok na Jahodovej ulici. Áno, ide práve o ten prípad, pri ktorom došlo k zrušeniu súhlasného stanoviska magistrátu. V minulosti slúžil pozemok ako záhrada pre dlhodobo hospitalizované deti, nemocnica ho však z ťažko obhájitelných dôvodov predala. Podozrenie vzbudzuje nielen fakt, že predajná cena predstavovala len približne polovicu trhovej ceny, ale aj to, že vo vlastníctve nemocnice zostal pás okolo pozemku v šírke zhruba jedného metra. Takto sa investor pokúsil minimalizovať počet účastníkov konania, ktorí by sa mohli odvolávať.

Napriek zmenám investičných zámerov, majiteľa pozemku, jeho sídla či právnej formy, developer zatiaľ nezískal povolenie k zamýšľanej výstavbe polyfunkčného objektu. Naopak, miestni obyvatelia sa petíciou obrátili na primátora, mestských poslancov, ale aj starostu mestskej časti a miestnych poslancov, aby ponúkli investorovi iný pozemok na zámenu a v tejto lokalite vybudovali park.

Pokračovanie na s. 6

Dokončenie zo s. 5

„S takýmto postupom rozhodne súhlasím a podporujem ho. Kramáre sú jediná štvrt' mestskej časti, ktorá nemá verejný park. Za posledné obdobie sme vybudovali veľký nový park na Tehelnom poli,

park na Kolibe, päť ďalších parkov sme obnovili a ďalšie dva nové plánujeme. Na Kramároch nemá mestská časť pozemok, kde by mohol park vzniknúť, a získať súkromný pozemok je správna myšlienka. Ak sa nám podarí tento zámer zrealizovať, mohol by tu vzniknúť napríklad „jed-

lý park“ s ovocnými stromami a kríkmi, ktorý je dnes veľmi populárnou podobou verejného parku,“ uviedol starosta Kusý. „A keď nám to vyjde na Jahodovej, rovnako budeme postupovať aj v hornej časti Kramárov,“ dodal.

Jana Škutková

Rekonštrukcie v plnom prúde

Keď sa deti zo školy na Českej ulici po prázdninách vrátia, nájdu na školskom dvore krásne vynovené športové ihrisko. Starú asfaltovú plochu tu odstránili a nahradili moderným multifunkčným ihriskom s gumeným povrchom. Popritom zrekonštruovali chodníčky, vysadili

trávu a celkovo zrevitalizovali školský areál. K funkčnému vybaveniu športoviska patria aj bránky na futbal, basketbalové koše a volejbalová sieť. Menšie deti nájdu na ploche miesto so značením na pohybové hry.

Pred tromi rokmi zrekonštruovala mestská časť škôlku na Rešetkovej. Vymenili sa okná, strecha, zateplenie, klampiarske práce, upravilo sa ihrisko. Tohto roku v lete prišli na rad úpravy interiéru

– toalety, rozvody, kanalizácia, vykurovanie, dlažby a obklady. Práce budú pokračovať do septembra, deti však počas trvania rekonštrukčných prác budú môcť navštevovať susednú škôlku na Osadnej.

Aj deti na Šancovej poteší zrekonštruovaná škôlka. Vzhľadom na pripravovanú realizáciu nadstavby bytového domu na Račianskej ulici prišlo medzi mestskou časťou a spoločnosťou BD Račianska s. r. o. k dohode o participácii na stavebných a rekonštrukčných prácach na objekte blízkej materskej školy. Memorandum, ktoré obe strany podpísali, vyjadruje ochotu developera prevziať na seba spoločenskú zodpovednosť a zachovať sa ústretovo voči potrebám obyvateľov. Dal preto vypracovať realizačnú projektovú dokumentáciu rekonštrukcie MŠ Šanco-

vá, ktorej súčasťou je aj vykonanie monitoringu kanalizačných rozvodov. Na vlastné náklady zrekonštruuje rozvody kúrenia vrátane výmeny vykurovacích telies, rozvody teplej a studenej vody a sociálne zariadenia pre deti, pričom vy-

mení povrchy, sanitu a batérie. Stavebné práce budú ďalej zahŕňať výmenu jedného okna, svietidiel a dverí v detských sociálnych zariadeniach a dodanie drevených krytov na radiátory v denných miestnostiach. Práce by mali byť dokončené najneskôr 15. septembra, staviteľ však prisľúbil maximálnu snahu o ich ukončenie pred začiatkom školského roka.

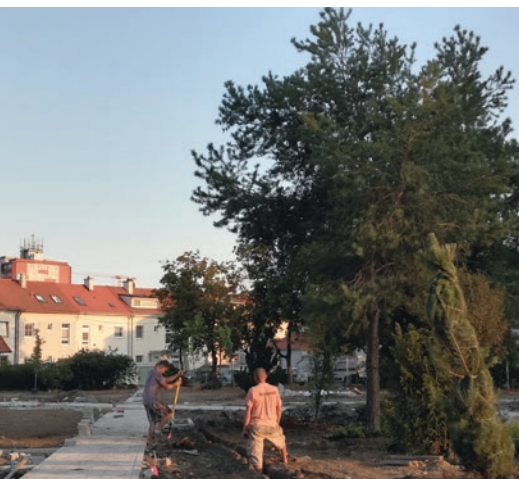
Tretou materskou školou, v ktorej sa v novom školskom roku zlepši prostredie pre deti i vychovávateľky, je MŠ Na

Revíne. Vybudujú sa tu nové vonkajšie rozvody vody a opraví sa strešné zvody dažďovej vody, aby pod budovu nezatekalo.

V základnej škole na Riazanskej sa počas leta taktiež veľa zmenilo. Opravili tu toalety, zriadili kanceláriu pre vychovávateľky, odhlučnili triedu pre predškolákov, rozšírili kapacitu triedy pre II. stupeň a vymaľovali dve triedy. V ďalšej etape sa bývalé šatne zmenili na školské dielne, aby mohli slúžiť na pracovné vyučovanie žiakov. „Zohnali sme stoly a stoličky, ktoré sme dali opraviť. Pracovné pomôcky máme z minulosti, ale pri vyučovaní ešte dobre poslúžia. Aby sa ušetrili finančné prostriedky, mnohé práce sme vykonali svojpomocne,“ uviedol riaditeľ školy Ján Papuga.

Pokročujú úpravy parku na Ľudovom námestí. Obyvatelia okolitých domov, ktorí dočasne musia zniesť zvýšený hluk, budú mať k dispozícii krásne miesto na

oddych a posedenie uprostred zelene. Návštevníkov potešia opravené i novozriadené chodníčky, v parku pribudne verejné osvetlenie, lavičky, ale aj kontajnerové stojisko na triedený odpad. Upravená fontána vybavená modernejšou technológiou i osvetlením bude zavlažovaná z vlastnej studne. Doterajšiu zeleň doplní niekoľko nových stromov.

Športové možnosti ihriska na Plzenskej ulici rozšíri osadenie stolnotenisového stola. Areál zdravého pohybu rekonštruovala mestská časť už v minulom roku, tohto roku sa ešte zrealizujú úpravy zelene.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Ďalšie štyri osvetlené „zebry“ pre Nové Mesto

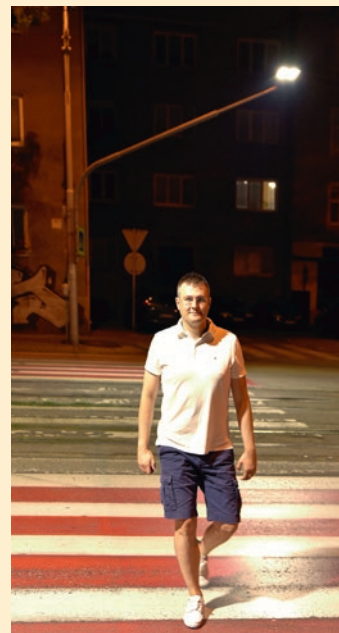
Ako som prisľúbil vlani v decembri, v tomto roku začali v našej mestskej časti pribúdať ďalšie osvetlené priechody pre chodcov. Ide konkrétne o lokality Jeséniova – Piata (pri predajni Tesco Expres na Kolibe), Vajnorská – Pri starej prachárni a Stromová – Magurská (pri hoteli Brix na Kramároch). Do konca roka by mal byť vybudovaný ešte jeden – na Pionierskej ulici. Som rád, že takto pokračuje projekt, ktorý som ako mestský poslanec rozbehol ešte v roku 2016.

Dnes je na mestských komunikáciách v Novom Meste stále viac bezpečnejších „zebier“ so samostatným osvetlením. Zameram sa na vyššiu bezpečnosť chodcov na frekventovaných dopravných tepnách. Silné lampy, ktoré svietia priamo nad priechodmi, výrazne zlepšujú viditeľnosť peších nielen večer a v noci, ale aj v skorých ranných hodinách.

V minulom roku napríklad pribudli takéto priechody pri Dome kultúry Kramáre na Stromovej či na Vajnorskej, v lokalite Kutuzovova – Príkopova.

Verím, že iniciatíva, ktorej cieľom je lepšie ochrániť ľudský život, bude pokračovať. A dúfam, že priechody budú pribúdať v celej Bratislave, nielen na území Nového Mesta.

Tomáš Korček

Architekti nám predstavili návrhy ihrísk

Novomešťania si už dávno zvykli, že verejné priestory v ich okolí nevznikajú bez ich pričinenia. O príprave nových parkov, športových či detských ihrísk diskutuje vedenie samosprávy s obyvateľmi a ich pripomienkam pozorne načúva. „*Ľudia najlepšie vedia, čo v mieste svojho bydliska potrebujú, čo im chýba, ako by mal vyzerať verejný priestor, v ktorom sa denne pohybujú. Preferencie sa menia od miesta k miestu, kým na Ľudovom námestí si účastníci stretnutí vyžiadali konzervatívnu a veľmi opatrnú ob-*

novu parku, inde je to presne naopak. V Mierovej kolónii pripravujeme detské ihrisko s prvkami, aké zatiaľ v Bratislave nenájdete,“ uviedol starosta Rudolf Kusý.

Letné mesiace sú síce vhodné na stavby a rekonštrukcie, deťom by však takýmto načasovaním zanikol priestor, kde počas prázdnin trávia dlhé hodiny. Nič však nebráni využitiu slnečných popoludní na rozhovory o plánovaných revitalizáciách, prezentácie návrhov architektov či diskusie o ochrane zelene. 10. júla sa obyvatelia sídliska Dimitrovka stretli s predstaviteľmi samosprávy a projektantkou Ing. Júliou Straňákovou, aby sa zoznámili s podobou budúceho detského ihriska v Nobelovom parku.

Výraznú premenu detského ihriska v Mierovej kolónii navrhla architektka Ľudmila Saudreau a 19. júla ju prezentovala záujemcom. V návrhu nezabudla na najmenšie deti, ale ani školákov a starších návštevníkov parku. Nosným prvkom sa stane umelý kopec, ktorý z jednej strany posluží ako lezecká stena. Zapustené trampolíny, krútiaci disk, tunely, ktoré poslužia ako šmykľavky v tobogáne, ale aj hojdačky s košom pre mamičky s deťmi. To sú nápady, ktoré dodávajú parku originalitu. Rodičia požiadali o doplnenie dreveného domčeka, ktorý tu kedysi býval a po čase doslúžil, no malým deťom obľúbená skrýša chýba.

V najbližších týždňoch zabezpečí mestská časť výrubové povolenie na poškodený strom, orezy starých stromov a v súťaži verejného obstarávania vyberie dodávateľa stavby.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Bude Kuchajda atraktívnejším miestom?

Rekreačný areál jazera Kuchajda v našej mestskej časti má veľký a podľa môjho názoru zatiaľ nevyužitý potenciál. S obľubou sa využíva na rôzne spoločenské podujatia, športové aktivity a trávenie voľného

času. Už dlhší čas sa hovorí o obnove tohto priestranstva a v súčasnosti sa pripravuje projektová dokumentácia na jeho celkovú revitalizáciu. Snahou Nového Mesta je získať príspevok na financovanie revitalizácie z takzvaných Nórskeho fondov. K dnešnému dňu je podpísané memorandum o porozumení a rámec na čerpanie pomoci z Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu v programovom období 2014 – 2021, ktoré boli podpísané ešte v novembri 2016. Revitalizácia Kuchajdy spadá pod program „Zmierňovanie a prispôbovanie sa zmene klímy“, kde je pripravených cca. 16 mil. eur ako dotácia a 15 % by malo byť zabezpečených spolufinancovaním.

Veľkú časť Kuchajdy tvorí trávnatá plocha, ktorá v letných horúčavách prirodzene vysychá a neplní svoj relaxačný účel. Keďže správu a údržbu má na starosti EKO-

podnik verejnoprospešných služieb, ako predseda finančnej komisie som požiadal na miestnom zastupiteľstve jeho riaditeľa, aby preveril možnosť umelého zavlažovania. Finančný odhad investície sa pohybuje až vo výške 200 000 eur. To žiaľ nie je momentálne v možnostiach Nového Mesta a zrejme ani žiadnej inej mestskej časti.

Areál s výbornou polohou by mohol byť krásnym miestom na relax pri vode, nakoľko Kuchajda každoročne dostáva od hygienikov „zelenú“ na kúpanie. Poskytuje ideálne podmienky na čítanie kníh či športovanie, posedenie pri dobrom jedle aj zábavu. Je však potrebné vynaložiť nemalé úsilie, energiu a finančné prostriedky, aby sa táto časť Nového Mesta stala atraktívnou pre všetkých obyvateľov. Verím, že v budúcom volebnom období podporia poslanci snahu o jeho revitalizáciu.

Vladimír Mikuš

Jesenné upratovanie

Tak ako každý rok, nepotrebné predmety z domácnosti môžu Novomešťania uložiť do veľkoobjemových kontajnerov. V jesennom období budú kontajnery pristavené na stojiská v uvedené dni **vždy od 10. do 17.30 h.**

ulica	stojisko	termín
1. Teplická	roh Sliachska	1. 10. 2018
2. Sliachska ul.	konečná MHD	1. 10. 2018
3. Za kasárňou	pri trafostanici	2. 10. 2018
4. Ovručská ul.	pri parkovisku	2. 10. 2018
5. Ľudové námestie	pri parku	2. 10. 2018
6. J. C. Hronského	pri garážach	5. 10. 2018
7. Muštová	roh Horská (1. križovatka od Sliachskej)	5. 10. 2018
8. Pri Bielom kríži	pri potoku	6. 10. 2018
9. Varšavská	pri garážach	6. 10. 2018
10. Unitas, Šancová 23	do dvora	6. 10. 2018
11. Družstevná	Kalinčiakova pri vjazde	6. 10. 2018
12. Škultétyho - Plzenská	parkovisko	9. 10. 2018
13. Bartoškova - Športová	pred garážami	9. 10. 2018
14. Mestská - Osadná	pri parku	9. 10. 2018
15. Čsl. parašutistov	pri škôlke	13. 10. 2018
16. Jeséniova	pri HMÚ	13. 10. 2018
17. Odborárska	garáže pri ZŠ	16. 10. 2018
18. Pluhová	dvor č. 4-6	16. 10. 2018
19. Matúškova - Jaskový rad	roh ulíc	16. 10. 2018
20. Višňová	parkovisko	18. 10. 2018
21. Jahodová	pri detskom ihrisku	18. 10. 2018
22. Guothova	č. 9-11	18. 10. 2018
23. Magurská	č. 3-5	23. 10. 2018
24. Horská	roh Jurská	23. 10. 2018
25. Mierová kolónia	Tylova ul.	23. 10. 2018

ulica	stojisko	termín
26. Pri starom ihrisku	pri záhradách	25. 10. 2018
27. Záborského	stojisko pri parkovisku	25. 10. 2018
28. Brečtanová	roh Cesta na Kamzík	26. 10. 2018
29. Hrdličkova	č. 32 - súkr. parkovacie boxy	26. 10. 2018
30. Česká	roh Kukučínovej ul.	30. 10. 2018
31. Stará Klenová	podľa voľného miesta	30. 10. 2018
32. Budyšínska	podľa voľného miesta	30. 10. 2018

Pravidlá uloženia odpadu do veľkoobjemového kontajnera

Odpad treba pred jeho uložením do kontajnera rozobrať na jednotlivé diely. Ukladanie odpadu sa uskutočňuje pod dohľadom zamestnanca EKO-podniku VPS. Ten môže občanovi odoprieť uloženie odpadu do kontajnera alebo do jeho blízkosti, ak ide o nepovolené predmety.

Do veľkoobjemového kontajnera je **zakázané uložiť**

- chladničky, mrazničky, práčky, sušičky, sporáky vrátane plynových, TV a rozhlasové prijímače, výpočtovú techniku, vysávače, žiarovky a žiarivky, elektromotory, nabíjačky a ďalšie elektrické a elektronické spotrebiče;
- lieky, chemické látky, riedidlá, farby a ich obaly, žieraviny, oleje, batérie a akumulátory všetkého druhu, náterové látky a ich obaly, ropné látky a ich obaly;
- stavebný odpad;
- recyklovateľný odpad, papier, sklo a plasty; nadrozmerný odpad nerozmontovaný na diely

ŠKOLSKÉ POTREBY DO TAŠKY AJ DO TRIEDY

U NÁS NÁJDETE VŠETKO,
ČO POTREBUJETE

POLUS
CITY
CENTER

RADOŠŤ KAŽDÝ DEŇ

OBČIANSKE PROJEKTY: TOĽKO KVALITNÝCH NÁVRHOV EŠTE NEBOLO!

Zistite, aké návrhy občianskych projektov sa budú na jeseň uchádzať o vaše hlasy. Ľudia v Novom Meste každý rok hlasovaním rozhodnú o tom, ktoré projekty získajú financie z participatívneho rozpočtu v roku 2019. Naposledy ľudia rozhodovali o rozdelení 40 000 eur.

**Participatívny
rozpočet**

Nové Mesto v našich rukách

Projekty zamerané na rozvoj aktivít detí a mládeže (a ich rodičov)

- **Netradičné aktivity pre deti a mládež** navrhol Ivan Pavlovčík. Projekt rieši to, ako zvýšiť počet verejne prístupných aktivít vonku, ako sú napríklad skalelezeectvo, táborenie, splavovanie, turistika, kinball a ďalšie [rozpočet 5 000 €].

- **Divadlo inak, Edudrama** je cyklus sobotných bábkových aj hraných predstavení, ktoré navrhla Barbora Jurinová. Projekt rieši inovatívne divadelné formy v netradičnom prostredí doplnené tvorivými dielňami, lebo jedna veľká výzva tejto doby pre dnešných mladých je práve tvorivosť [rozpočet 2 000 €].

- **Prvý ihriskový prvok** je návrh projektu v podaní Jána Papugu. ZŠ s materskou školou na Riazanskej 75 má rozsiahly areál s viacerými hracími plochami a ihriskami, ale doteraz nemá žiadnu preliezku či iný hrací prvok. Ihrisko treba budovať postupne a prvým hracím prvkom by mohla byť preliezka s kolotočom [rozpočet 4 797 €].

- **Basketbal – Vráťme deti na ihriská** v podaní Martina Huňu nadväzuje na prvý ročník Šinter ligy v basketbale žiakov II. stupňa ZŠ. Projekt rieši dovybavenie telocviční zapojených škôl v Novom Meste (nové dosky s pružnými košmi) a zlepšenie komunikácie a propagácie väčšieho okruhu zapojených detí a širšej verejnosti (online, web, sociálne siete...) [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

- **Najdlhšia šmykľavka v Bratislave** je projekt, ktorý navrhol Jozef Ivanič, predseda OZ Klub rodičov pri škole Cádova 23. Škola sa nachádza na kopci, a preto by bolo možné využiť túto terénnu zvláštnosť školského dvora a osadiť na ňom rôzne preliezačky a dlhú šmykľavku [rozpočet 4 800 €].

© EDUdrama

Projekty zamerané na zlepšenie kvality verejných priestorov a zeleň

- **Les nie je smetisko** podľa návrhu Dušana Oravského má za cieľ informovať verejnosť o dĺžke rozpadu rôznych predmetov vo voľnej prírode. Občianske združenie Všestranko potrebuje pomocť najmä pri výbere vhodnej lokality v mestskej časti, kde by mohli umiestniť informačný drevený panel [rozpočet 600 €].

- **Revitalizácia verejných priestorov v okolí paneláka Čsl. parašutistov 1**, ktorý navrhla pani Partelová. Ide o svojpomocné zlepšenie verejných priestorov v okolí paneláka [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

- **Udržiavanie zelene na Kramároch** podľa návrhu Kristíny Pechovej. Projekt rieši svojpomocné udržiavanie pásov zelene, o ktoré sa majitelia nestarajú [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

- **Výsadba ovocných stromov** je projekt Nikolasa Cirouxa. Potrebne je vytvoriť priestor v mestskej časti, kde by sa dali vysadiť ovocné stromy a vytvoriť jedlú záhradu [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

- **Svojpomocná úprava Sibírskej ulice** je projekt, ktorý navrhol pán Haliganda. Medzi Sibírskou 60 a 58 sú garáže Slovenskej teplárenskej spoločnosti, schody a námestíčko, ktoré tvoria prechodnú zónu. Projekt rieši vysadenie štyroch stromov, pridanie lavičiek a postupnú opravu schodov, ktoré by mohli namaľovať umelci. Cieľom je postupné oživenie celej Sibírskej ulice [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

*Ilustračné snímky Jana Plevová
a Jana Škutková*

Špeciálne inovatívne projekty

• **Veda pre všetkých** v podaní Ondreja Speváka. Tento jedinečný projekt rieši rozvoj poznávania a kritického mys-

© Jana Plevová

lenia prostredníctvom zmyslových ilúzií. Ide o pokračovanie úspešného projektu Amesova izba a plánuje rozšíriť toto múzeum kognitívnych ilúzií umiestnené v Novej cvernovke o ďalšie reálne aj digitálne exponáty [rozpočet 5 000 €].

• **Lab.playground** je projekt predložený Vladom Vaculíkom. Cieľom je vytvoriť platformu pre študentov ZŠ a SŠ, ktorá im umožní vyskúšať si moderné prostriedky digitálnej fabrikácie so strojmi na 3D tlač, laserové vyrezávanie a gravírovanie [rozpočet 5 000 €].

• **T3 – kultúrny prostriedok** je projekt podľa návrhu Daniela Vadasa. Cieľom je doplniť technické a bezpečnostné zabezpečenie električky, ktorá je umiestnená pri Novomestskej tržnici a už viac ako rok predstavuje originálny multikultúrny priestor v celej strednej Európe, v ktorom vystupujú domáci aj zahraniční umelci a hudobníci [rozpočet 5 000 €].

• **Tínedžeri učia starších, ako na internet** v podaní Jarmily Tomkovej. Projekt prebehne v dvoch zariadeniach pre seniorov a dvoch seniorských komu-

nitách v priestoroch digiQ a v mobilnom stánku v priestoroch Kuchajdy s cieľom zlepšovať medzigeneračné súžitie [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

• **Komunitná recyklácia plastov** je projekt navrhnutý Patrikom Bartasom. Ide o zabezpečenie drviča plastov a ďalších strojov, ako aj rozbeh komunitných aktivít v garáži pod knižnicou na Pionierskej [rozpočet 5 000 €].

© Rastislav Polák, OLO

Projekty mapujúce históriu, kultúru

• **Dobové fotografie s príbehom** je projekt navrhnutý Annou Ivákovou.

Projekt rieši miznúcu históriu Nového Mesta. Staré fotografie miest, budov, námestí, akcií a podujatí, prírody či miestnych receptov jedál s anotáciou toho, čo zachytávajú, alebo ľudí v krojoch, ktorí sa prisťahovali do Bratislavy, oživia históriu najmä pre budúce generácie [rozpočet 5 000 €].

• **Nepostavenie mája** je projekt umelca René Lazového. Ležiaci vyzdobený „máj“ by čakal na mladíkov, ktorí by ho mohli postaviť. Cieľom je upozorniť

verejnosť na tradíciu, ktorá upadá do zabudnutia [rozpočet zatiaľ nie je uvedený].

• **Záchrana prícestného stĺpika na Železnej studničke z roku 1740** v podaní Laca Chamutiho. Konkrétna božia muka – prícestný stĺp s Pannou Máriou – je v havarijnom stave, potrebné je získať financie na materiál. Projekt rieši len nevyhnutnú záchranu tejto pamiatky na Ceste mládeže [rozpočet 5 000 €].

Snímka Jozef Ferjanc

Projekty zamerané na rozvoj komunit a komunitných aktivít

• **Susedia na Bielom kríži** je projekt zameraný na rozvoj komunity ľudí z Bieleného kríža, ktorý navrhol Vladimír Žilka. Projekt rieši vytvorenie príležitostí na spoznávanie a spoločné aktivity pre susedov rôznymi aktivitami, ako susedský bazár, deň detí, spoločenské podujatia či stretnutia pod otvoreným nebom doplnené o malé lokálne úpravy/opravy, „smeťozbery“ či diskusie s odborníkmi o verejných priestoroch a ekológii (recyklácia a redukcia odpadu) [rozpočet 2 800 €].

• **Kino Kramer** je aktivita určená pre Kramárčanov, ktorú navrhli Beata Kafková a Darina Timková z OZ Kramárčan. Projekt rieši premietanie aktuálnych fil-

© Jana Plevová

mov v priestoroch DK Kramáre alebo na ihrisku Jahodová (podľa ročného obdobia) [rozpočet 4 200 €].

• **Adventný víkend** je druhý projekt OZ Kramárčan. Projekt rieši trojdňovú

víkendovú aktivitu, ktorá by prebiehala počas prvého víkendu v decembri 2019. Aktivisti, dobrovoľníci, obyvatelia a členovia združenia by vo voľnom priestore vyzdobili a osadili stromček nad kostolom na Kramároch s programom zahŕňajúcim vianočné koledy a pohostenie [rozpočet 2 650 €].

• **Divadlo pre batoláta** navrhla Magdaléna Čisárová za Divaldo FÍ. Projekt rieši viaceré série interaktívnych kultúrnych predstavení – batolária Dúha pre deti od 0 do 3 rokov a scénického čítania z knihy Pupo a Fazuľka pre deti od 3 do 10 rokov v komunitných centrách našej mestskej časti [rozpočet nie je zatiaľ uvedený].

Olympijský deň oslávila mládež pohybom

23. júna 1894 prijali účastníci športového kongresu na parížskej Sorbonne návrh baróna Pierra de Coubertina **zriaďiť Medzinárodný olympijský výbor**

a obnoviť tradíciu antických olympijských hier. Od roku 1948 sa tento deň na celom svete oslavuje ako **Olympijský deň**. Pod mottom „*Hýb sa, uč sa a objavuj*“ organizuje Slovenský olympijský výbor v spolupráci s regionálnymi olympijskými klubmi športové, kultúrne,

vedomostné aj zábavné aktivity, ktoré podnecujú k väčšej pohybovej aktivite a šíria myšlienky olympijského hnutia.

Nové moderné ihrisko základnej školy na Kalinčiakovej sa pred koncom školského roka stalo dejiskom dvoch športových zápolení. 19. júna sa zdravému pohybu pod dohľadom inštruktorov zo Slovenského atletického zväzu, ale aj z radov tunajších ôsmakov a deviatakov venovalo 120 novomestských škôlkarov. 26. júna si tu zmeralo sily a šikovnosť približne šesťsto bratislavských žiakov z ôsmich základných a dvoch stredných škôl. „*Naše nové športové ihrisko patrí k najmodernejším na Slovensku a sme radi, že ako škola s bohatou športovou tradíciou hostíme takéto podujatie,*“ povedal riaditeľ školy Dušan Noga.

„*Slovenský olympijský výbor vznikol v roku 1993 a v júni oslávil 25 rokov svojej existencie. Aj preto je náš program podujatí tohto roku bohatší. Postupne zapájame viac a viac detí a pracujeme na tom, aby sa od roku 2020 zúčastňovali športových aktivít na počesť Olympijského dňa všetky slovenské školy,*“ uviedla predsed-

níčka Olympijského klubu Bratislava Mária Mračnová, bývalá úspešná reprezentantka Československa v skoku do výšky. Deti prišli podporiť aj podpredseda SOV Zdenko Kríž a bývalí vrcholoví športovci džudista Jozef Krnáč, stolná tenistka Alica Chládeková Grófová, volejbalistka Pavlína Kohútová, strelkyňa Zuzana Štefečeková či športová gymnastka Marianna Némethová Krajčírová.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Televízny tábor zožal úspech

Vyskúšať si rolu dabingového herca priamo v štúdiu, navštíviť priestory Televízie Markíza či stretnúť známe herecké tváre – to všetko a ešte oveľa viac priniesol účastníkom Televízny tábor Strediska kultúry na Vajnorskej.

Týždeň bohatého programu odštartoval 9. júla návštevou dabingového štúdia DIMAS, ktoré sídli priamo v Novom Meste a patrí k popredným zvukovým a video postprodukčným štúdiám na Slovensku. Pod taktovkou režiséra Bohumila Martináka a produkčnej Moniky Kraupovej si deti dabing hneď aj vyskú-

šali. A o talenty nie je u nás núdza! Svedčí o tom fakt, že mnohí účastníci minulých ročníkov Televízneho tábora sú dnes už aktívnymi dabingovými hercami. Niektorým učila profesia redaktora, ktorú si vyskúšali pri výrobe vlastnej reportáže v TV Ružinov. Zaujímavá bola návšteva TV Markíza – deti si mohli zblízka obzrieť viaceré televízne štúdiá vrátane réžie a zákulisných priestorov. Sprievodcu im robil známy moderátor a mnohonásobný víťaz diváckej ankety OTO Patrik Herman. Deti ho nešetrlili, naopak, zahrnuli ho množstvom zvedavých otázok. Svoje

brány otvorili mladým poslucháčom aj Rádio Jemné, Anténa Rock či Vlna.

Trochu iné zážitky zozbierali účastníci tábora v centre vedy Aurelium. Pri mnohých exponátoch si užili nespútanú zábavu a veľa nového sa aj naučili. Počas popoludní sa v priestoroch Strediska kultúry pripravoval program na záverečný galavečer „TV Tábor má talent“. Z najmenších sa razom stali odvážne talenty, ktoré hrali, spievali či tancovali. Tí menej odvážni sa zhostili úlohy režisérov, kostymérov, strihačov i scénografov. Prípravy galavečera spríjemňovali pravidelné návštevy hercov – najznámejších televíznych „oteckov“ Mareka Fašiangy, Branislava Deáka, ale aj Juraja Baču či Dominiky Richterovej. Dodali deťom odvalu a porozprávali čo-to zo zákulisia seriálových postáv. Všetky deti si z tábora odniesli vlastné podpiskarty a notesy s množstvom spoločných fotografií. Budú im pripomínať krásne dni v Televíznom tábore, ktorý mnohé označili za svoj „najobľúbenejší“.

Vratko Siráži, snímka Jana Plevová

Mladí záchranáři CO z České sú vicemajstri SR

ZŠ s MŠ Česká sa v súťaži „Mladý záchranár CO“ ako jediná základná škola z Bratislavy už druhý rok po sebe prebojovala cez okresné a krajské kolá až na majstrovstvá SR. Tu získali naši žiaci druhé miesto a stali sa vicemajstrami SR, a to s rovnakým počtom bodov ako víťazné družstvo.

Družstvo žiakov 9. ročníka v zložení David Podhorec, Jakub Koval, Veronika Bubničová a Natália Hauerová sa pod vedením pani učiteľky Eleny Moravčíkovej zodpovedne pripravovali na náročné disciplíny. Správne vypracovali testy z rôznych oblastí, nezaskočila ich civilná ochrana, zdravotná príprava, topografia, požiarňa ochrana ani strelba zo vzduchovky. To všetko zvládli na 1 500-metrovom bežeckom okruhu s ochrannou maskou v pochodovej polohe. Naším úspešným reprezentantom blahoželáme a prajeme im veľa ďalších úspechov!

hu s ochrannou maskou v pochodovej polohe. Naším úspešným reprezentantom blahoželáme a prajeme im veľa ďalších úspechov!

Text a snímka Elena Moravčíková

ŠINTER LIGA je najmä o priateľstvách

Celoročná školská basketbalová liga vyvrcholila veľkým bratislavským finále 26. júna v HANT Aréne. Priestor profesionálne vybavenej športovej haly na Pasienkoch poskytol BK Inter školákovi bezplatne, za čo mu patrí úprimné poďakovanie športovcov i organizátorov. Tri novomestské tímy sa tu stretli s družstvom z Ružinova a troma družstvami z Vrakuňa. Do urputného boja o pohár sa v prvom ročníku zapojilo 86 mladých basketbalistov.

Organizátori brali do úvahy rozličný vek a mieru športových skúseností detí, preto zaradili do bodovania štafetové disciplíny merajúce zručnosť, kolektívnu súťaž v driblingu a zakončení na koš a napokon samotný basketbalový turnaj. V hľadisku svojim reprezentantom fandilo približne 800

spolužiakov a učiteľov, vďaka čomu atmosféra v hale priam vibrovala.

Žiakov, ktorí zatiaľ zbierajú basketbalové skúsenosti, zaujal pohľad na exhibičný zápas družstiev starších žiakov BK Inter, tohtoročných majstrov Slovenska. Veľkou motiváciou pri dosahovaní

Zakladateľ Šinter ligy
Martin Huňa nehladá talenty,
chce priviesť k športovaniu
všetky deti

športových výsledkov je aktívna spolupráca hráčov A-družstva Mareka Kozlíka, Tomáša Mrviša a Radoslava Rančíka, ktorí si tu vyskúšali úlohu mládežníckych koučov a rozhodcov. Spomedzi novomestských tímov sa najlepšie darilo ZŠ Riazanská, ktorá si vybojovala druhé miesto. „Táto súťaž nemá byť o zápelení, chcem deťom ukázať silu kamarátstva, nechať ich prežiť radosť zo športu. V októbri začalo športovať 110 detí, do konca roka vydržalo asi 95 hráčov. Vidno na nich, že sa hýbu pravidelne, sú zručnejší. Rád by som v budúcom roku zapojil do krúžku na každej škole aspoň 20 detí, čím by sa základňa rozšírila na 140 žiakov. Oslovil som basketbalové kluby v ďalších častiach Bratislavy, aby sme spoločne vytvorili podobné projekty. Nuž, uvidíme, či sa podarí naplniť víziu, aby o dva-tri roky hralo turnaj o majstra Bratislavy 15 až 20 škôl,“ uviedol organizátor Šinter ligy Martin Huňa, ktorý v spolupráci s mnohými sponzormi pomáha školám zabezpečiť aj potrebné športové vybavenie.

Školy sa blysli aj pekným sprievodným programom. Počas prestávok zabavili obecnú mažoretku zo ZŠ Riazanská, folklórni tanečníci zo školy na Čádrovej, krúžok rope skippingu zo ZŠ Železničná a tanečná skupina GAIA zo ZŠ Rajčianska. Úspech prvého ročníka Šinter ligy svedčí o veľkom záujme žiakov, trénerov i pedagógov. Držme im palce, aby svojím nadšením podnietili čo najviac detí k zdravému pohybu.

Jana Škutková, snímky Marián Csano

Aj keď som sa pripravoval, život v Afrike ma prekvapil...

Bratislava sa mu páči, v istej chvíli mu však naše mesto pripadalo pritesné. Túžil spoznať život v krajinách, ktoré sa nedajú zaradiť práve k turistickým rajom, a pritom byť naozaj užitočný. Keďže na rozvojovej misii v Keni potrebovali terénneho sociálneho pracovníka, smerovali kroky Ivana Scholtza do päťmilionového Nairobi, hlavného mesta tejto krajiny. Po návrate sa zastavil na kus reči v našej redakcii, aby nám priblížil svoje poznanie a zážitky.

Mali ste nejaké predchádzajúce skúsenosti s rozvojovou pomocou, ktoré vás nasmerovali k práci pre misiu?

Vyšťudoval som Vysokú školu zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, kde som promoval v roku 2012. Chcel som sa sociálnej práci skutočne venovať a nejaký čas som uplatnenie hľadal doma. Robil som pomocného vychovávateľa v centre s týranými matkami, vodiča sanitky, neskôr som pracoval ako sociálny pracovník s rómmami v Plaveckom Štvrtku. Vychovávateľská práca však nebola to pravé pre mňa. Túžil som zakúsiť reálny život v krajine tre-

oblastí, neriskujú zbytočne životy. Pomáhame napríklad v Indii, Afrike, Kambodži, Afganistane, no dobrovoľníci chodia napríklad aj do táborov utečencov v Grécku.

Na zaradenie som čakal približne rok, medzitým som chodil na školenia a snažil sa čo najlepšie pripraviť. Keď som dostal ponuku na prácu v Nairobi, neváhal som. Tam Slovensko realizuje viacero projektov. Funguje tu centrum pre podvýživu spojené s centrom testovania na HIV s následným poradenstvom, slovenský kňaz sa venuje mladým narkomanom z ulice a snaží sa im ukázať inú cestu. Najnáročnejší a asi aj najdôležitejší projekt rozvíja kolegyňa Daria Kimuli, Slovenka, ktorá sa vydala za Keňana. V spolupráci s našou ambasadou a vládnu organizáciou SlovakAid otvorila základnú školu s internátom a neskôr aj kliniku pre verejnosť. Pred týmto projektom skladám klobúk, nikdy by som si na niečo také netrúfol! Už niekoľko rokov Daria s manželom poskytuje vzdelanie deťom, ktoré chudobné rodiny vyhodili na ulicu, pomáha zdravotne postihnutým a albínom. Ľudia s takouto poruchou sa totiž v Afrike považujú za posadnutých zlým duchom, je to stigma a rodina sa ich zrieka, často sú prenasledovaní. Daria vedie aj strednú školu, mladí muži sa tu úspešne vyučia murárstvu alebo zvládnu spracovanie dreva, pre dievčatá sú k dispozícii odbory krajčírka a kozmetička.

Zároveň vedie projekt adopcií na diaľku. Cez webovú stránku www.juapredeti.com si môže záujemca vybrať dieťaťko, ktoré potom finančne podporuje. Žiadne peniaze „niekam“, ale konkrétna suma na konkrétne dieťa. Môže ho aj osobne navštíviť, čo už pár adoptívnych rodičov urobilo. Ja som sa rozhodol podporovať takto malú Miriamku a bol to veľmi zvláštny pocit. Dieťa má vďaka tomu o postaranie o stravu, lieky, školskú uniformu, jednoducho všetko potrebné. Kenká vláda podobné projekty nepodporuje. Akoby potrebovala udržiavať krajinu v chudobe, aby nevyschli zahraničné finančné zdroje. Je tu obrovská miera korupcie, polícia trebárs cielene zatýka bielych a vyberá pokuty – za čokoľvek...

Čo vás po príchode najviac prekvapilo? Do akej miery sa skutočnosť zhodovala s očakávaniami?

Pred odchodom som absolvoval mnoho stretnutí a školení, vedel som, do čoho idem. No aj tak som po príchode zistil, že som si to predstavoval príliš romanticky. Vrável som si, že lietadlo zhodí múku, ja ju odveziem a nebude to problém! Netušil som napríklad, aké ubytovanie alebo služby mám očakávať. Až na mieste som zistil, že budem žiť v normálnom meste, kde je zavedený plyn, voda, internet, v okolí sú supermarkety... V zásade som mal horšie očakávania.

Človek sa rýchlo zapojí do každodennej

Mladík fetujúci na ulici

tieho sveta „naostro“, v divočine, kde ľudia bojujú s biedou a pomoc neraz znamená rozdiel medzi životom a smrťou. Samozrejme, nie je to rozhodnutie, ktoré urobíte zo dňa na deň, mal som obavy o svoje zdravie či bezpečnosť. Rozhodol som sa, že skúsím najprv prežiť mesiac v Indii s cudzími ľuďmi. Presvedčil som sa, že to dokážem, a potom som si podal žiadosť o zaradenie do zahraničnej rozvojovej misie.

Ako prebieha výber krajiny a pracovného zaradenia? Môže si záujemca vybrať alebo je jednoducho „prideľovaný“?

Slovenských projektov rozvojovej pomoci existuje vo svete viac. Prihlásite sa a organizátori pomoci vám navrhnu miesto, kde potrebujú ľudí. Ich zásadou je neposielať ľudí do príliš nebezpečných a vojnových

Typický obrázok zo slumu

Tieto vyličené deti čakajú na adopciu (Ivan Scholtz vpravo)

pracovnej rutiny, na misii je naozaj veľmi veľa práce. Popri práci v teréne som robil administratívnu činnosť, komunikoval so sponzormi, médiami. Kritická skúsenosť prišla, keď som musel fungovať ako vodič a logistik. V Keni sa jazdí vľavo, treba si zvyknúť na volant na opačnej strane, pričom doprava je veľmi hustá a infraštruktúra príšerná. Obrovské množstvo vodičov jazdí bez papierov alebo sadajú za volant podnapití a žiadne predpisy nedodržiavajú. Je to jednoducho systém „kto sa kam vopchá“, za úplatok policajti tolerujú alkohol. Víkendy sú veľmi nebezpečné a nemusím ani dodávať, že autá sú v zlom technickom stave. Človek si musí vedieť poradiť, je odkázaný na automobil, svoju zručnosť aj schopnosť komunikácie.

Po teroristických útokoch v roku 2014 stretnete policajtov na každom kroku, kontrolujú všetko. Keňa je prezidentská republika, no tunajšia demokracia sa nedá veľmi porovnávať s európskymi štandardmi. Prezident sa svojej moci nevzdá ľahko. Keď sa mu onedlho skončí päťročné volebné obdobie a prídu nové voľby, očakáva sa vlna násilia, snaha o manipuláciu s výsledkami, do toho vstupuje boj medzi kmeňmi...

Poskytovanie rozvojovej pomoci je v takýchto podmienkach komplikované, veľká časť skončí v rukách mocných a efektivita môže byť malá. Zmeny sa naštartovali, ale ide to pomaly, niekde sa veci akosi nehýbu. Je ťažké pomáhať takým spôsobom, aby to zlepšilo vyhladky ľudí na život, aby sa lieky dostali tam, kde sú najviac potrebné, a humanita nebola len vykupovaním zlého svedomia bohatých.

Povedzte nám niečo o svojom obvyklom pracovnom dni...

Najviac sa ma dotýkala práca v slumoch, žijú tam státisíce ľudí. Vidieť ich prišli do mesta za prácou, no keď ju nezískali, na vi-

diek sa hanbili vrátiť. Ich tradičný spôsob života bol narušený, stratili prirodzené zdroje obživy, postupne aj potrebné zručnosti či schopnosti. V chatrčiach na okraji mesta vznikol pomaly štát v štáte. Práve týmto najchudobnejším obyvateľom sme sa snažili pomôcť. Trpia v dôsledku zlej stravy, nesprávnych návykov, nedodržiavania hygienických pravidiel, nemajú znalosti o očkovaní. Poskytovali sme im kvapky s vitamínmi a doplnky výživy na podporu imunity. Raz za týždeň sme šli do slumu s pomôckami na meranie a zisťovali, či detičky netrpia podvýživou. Vysvetľovali sme, aké dôležité je umývanie rúk, učili sme matky správne koiť, pripravovať stravu pre deti. I keď sme sa zameriavali na deti, často bolo treba začať liečbou matky. Zaujímavé je, že černosi majú pre farbu svojej pokožky problém s prijímaním vitamínu D zo slnka. Radili sme im, aby boli čo najviac na slnku.

Každý týždeň sme zachytené deti brali k nám na kontrolu. Keď matky zistili, že pomoc existuje, prichádzali pravidelne a za pár týždňov sme ich preliečili, doplnili výživu. Nechávali sme ženy testovať na HIV, veď na túto chorobu už existujú lieky, ktoré sú k dispozícii zdarma. Ak sa ochorenie podchytil v začiatočnom štádiu, dá sa držať na uzde. Po dokončení práce v centre pre podvýživu sme sa zase venovali škole a projektu adopcií...

Ako berú ľudia svoju chudobu? Nachádzajú nejaké zdroje na prežitie?

Našinka asi prekvapí, že ľudia sú naladení pozitívne, netrpia stresom, radi sa smejú a život nevnímajú tragicky. Toto by sme sa od nich mali naučiť my! Sú rodinne založení, no niekedy sme sa snažili vplývať na rodičov, aby neboli príliš suroví k deťom. Aj tam má každý mobil, tento trend modernej doby nepozná hranice. Časť chudobných zbiera odpad a predáva ho roztrie-

dený, fungujú taxikári, holičstvá, pouličné reštaurácie, niektorí načierno varia pivo. Veľa je takzvaných nosičov vody, čo je otrocká práca. Naberajú vodu u „landlordov“, ktorí majú studňu a cennú tekutinu predávajú. Obchody v slumoch fungujú bez daní a kontroly, všade nájdete Coca-Colu, predražený second-hand. Samozrejme, časť ľudí sa živí aj kriminalitou...

Veľmi silná a fatalistická je v týchto krajinách viera v Boha. Stretáva sa tu kresťanské a moslimské náboženstvo, stále však uznávajú aj čarodejníkov, pred ktorými majú obrovský rešpekt. Potrebujú vieru, o ktorú sa môžu oprieť, aby zložili zo seba trochu tých problémov z chudoby.

Čo ste si z tejto skúsenosti odniesli do života?

Je jasné, že keď spoločne riešite ťažké veci v obmedzených podmienkach, vytvoria sa silné vzťahy s ľuďmi, kolegami aj pacientmi. Uvedomil som si, že my máme všetko, a pritom žijeme v strese, naháňame materiálne statky. Tam je chudoba, ale ľudia žijú v rodine, v určitom zmysle šťast-

Chlapci odhodení rodičmi

nejšie, neraz ma dostala ich srdečnosť. Zo svojho kruhu istoty som sa dostal do celkom iného sveta.

Zmenil sa váš pohľad na charitatívnu prácu?

Uvedomil som si, že anonymná pomoc nie je dobrá, treba sa zaujímať o to, aký konkrétny projekt a ktorých ľudí podporíte. Oceňujem trebárs pomoc formou adopcie na diaľku, ale len cez neziskovú organizáciu, kde je pomoc adresná.

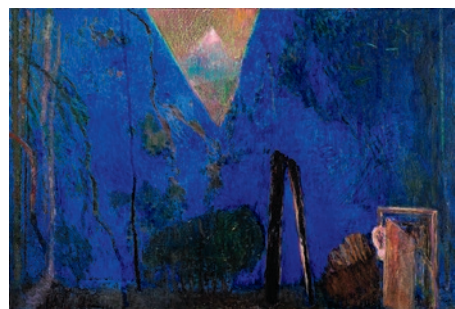
*Zhovárala sa Jana Škutková
Snímky Marek Duranský*

V SNG vystavuje Novomešťan, maliar Ján Berger

Najprv prechádzali jeho rukami početní študenti ŠUP-ky, teda niekdajšej Školy umeleckého priemyslu, neskôr budúci maliari, poslucháči Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. Na toto leto Slovenská národná galéria pripravila prierezovú výstavu tvorby Jána Bergera od roku 1970 po súčasnosť – nájdete ju na druhom poschodí Esterházyho paláca na Námestí Ľudovíta Štúra. Výstava, pre maliara vraj už neočakávaná, je ocenením, ktoré si mimoriadne váži. Poskytuje iný, komplexnejší pohľad na jeho dielo, a to aj vďaka kurátorom, historičke umenia Nine Gažovičovej a maliarovi Matejovi Fabianovi. Výstava potrvá až do siedmeho októbra.

Každý z vašich obrazov, pán profesor, vnímam ako priehľad do vášho osobného vnútorného vesmíru. Je plný prelínajúcich sa intenzívnych farieb – ale tak by to asi malo byť u každého maliara či nie?

Vždy to je osobný vnútorný vesmír... U každého tvorcu, v každom umeleckom druhu. Tie vesmíry sa značne líšia, tak ako to je v našom nepredvídateľnom ľudskom a duchovnom nastavení. U mňa to nie je

Zlomený strom

len farba, ktorá sa tradične zvykne zdôrazňovať. Farba je akýmsi signálom, poznávacím znakom, v dejinách moderného umenia sa na dlhší čas stala rozhodujúcou. To, ako s ňou narábam, má svoj vnútorný vývoj podriadený mnohým faktorom. V mladosti to najčastejšie býva výrazová sila farby, ktorá je až biologickou potrebou maliara. S vekom dozrieva do akejsi esenciálnosti, ktorú prináša čas i skúsenosť. O týchto veciach zaujímavo hovorí dlhoročný riaditeľ Picassovho múzea v Paríži Jean Claire, ku ktorému sa rád vraciam.

Kto by to dokázal lepšie posúdiť ako vy – po tých dlhých rokoch, čo ste boli s mladými výtvarníkmi takmer v každodennom kontakte?

Pedagogická práca môže podnecovať, otvára rozdielne svety ľudského vnímania

a cítenia, avšak tak trochu aj oberá o energiu... Viem, že pohľad skúseného tvorcu je výrazne odlišný od pohľadu kolegov, ktorí sa s učením nestretli.

Zaujímavo píšete o svojich pracovných impulzoch – že podnety na malovanie k vám prichádzajú „niekedy oknom, inokedy s náhodnou spomienkou...“ Prekvapilo ma napríklad, že k rozmernej maľbe vás inšpirovalo obyčajné stavenisko...

Ďakujem za pripomenutie... Bol to môj pokus o verbálne vyjadrenie procesu mojej tvorivej práce, je to naskrze metaforické naznačenie, ako prichádzajú impulzy k tvorbe, k tomu, čomu sa najčastejšie hovorí inšpirácia. Aj pohľad do susedovej záhradky, kde je rozostavaná tehlová stavba, môže byť pre maliara postačujúcim zážitkom. Môže byť i spúšťačom procesu tvorby. Tak to bolo pri spomenutom obraze Stavenisko aj pri ďalšom „stavebnom motíve“ o niečo staršieho obrazu Zima na stavbe, kde je i figurálny prvok. To sú tie reálne podnety.

Vo vesmíre vašich obrazov „pláva“ popri rôznorodých ľudských figúrkach a portrétoch aj množstvo zvierat. Máte k nim užší, osobný vzťah?

Práve pri príprave spomínanej výstavy, ale i predchádzajúcej v Galérii mesta Bratislavy, ktorá bola výberom z mojej tvorby po roku 2000, som sám

Ján Berger

s prekvapením konštatoval, že v mojich obrazoch sa priam hemžia figúrky, portréty, autoportréty a popri nich aj zvieratá, ktoré neraz majú antropomorfnú, teda človeku blízku podobu. Často sa objavuje naša milá stará jazvečička, najdúch. Veľmi sa mi páči váš presný postreh, že tie figúrky a zvieratká „plávajú“. Tá blízkosť k zvieratám sa v mojej mladosti prehlbovala počas častých pobytov v starorodičovskom dome na dedine blízko sliezkeho Trínca, kde som sa narodil.

Ako sa stalo, pán profesor, že ako rodák z Trínca ste sa pred rokmi dostali na Slovensko a už ste tu zostali natrvalo?

Ťarchy sveta

Jednoducho, boli to päťdesiate roky. Otec, superintendent sliezkej ev. a. v. cirkvi po trojročnom pobyte vo väzení, potom v Osvienčime a nakoniec v Dachau, bol po vojnovom období opäť nevhodný. Jeho odchod do Bratislavy, takpovediac „do hodiny“, bol tým najmenším zlom, čo mohlo jeho rodinu postihnúť. Dá sa povedať, že svojim povojnovým maľovaním sa otec intenzívne vymaňoval z ťažkých tráum.

Ja som s mamičkou prišiel do Bratislavy ako deväťročný chlapec. Od prvého pohľadu som si oblúbil jej staré mesto, vtedy ešte veľmi celistvé. Bývali sme na Panenskej a cestou do školy som hľadel na siluetu hradu. Žilo tu zaujímavé a pestré,

ve Bratislava svojou kultúrnou klímou priviedla na umeleckú dráhu.

Nechýbajú vám niekedy vaši študenti, pán profesor? Sledujete, ak máte možnosť, ich ďalší vývoj a osudy?

Poviem to takto. Náhodné stretnutia či dokonca priateľské vzťahy s nimi ma tešia, ale čas, ktorý som v mojom živote venoval študentom, bol taký dlhý, že dnes si vážim predovšetkým čas vyhradený na maľbu. Zaujímajú ma, ale nemôžem sa venovať ničomu, čo by sa podobalo ich systematickému sledovaniu – okrem jedinej mojej bývalej poslucháčky, dcéry Xénie...

Ako vlastne vidíte dnešných mladých maliarov na Slovensku? Vydali sa podľa vás – pri všetkej svojej rôznorodosti – správnym smerom?

Na takúto otázku by som musel odpovedať naskrze špekulatívne. V období, keď som pôsobil na VŠVU, sa ešte dosť dlho hovorilo o „smrti maliarstva“, označovalo sa za „dohasínajúce“ médium. Realizácia mojej pedagogickej vízie bola aj preto náročná, najmä v psychickej výdrži. Myslím si, že väčšina umelcov sa niekde v pozadí bráni pochybnostiam a učiteľ je v zajatí pochybností dvojnásobne. Je to určite tak, ako hovorí už spomenutý Jean Claire: „Účinnosť umenia spočíva v nemiznúcom a nemennom obsahu,

ktorý s pohnutím objavuje jedna generácia za druhou a dáva mu nový úmysel a život...”

Maliarstvo sa zrazu stalo – mylne – tou najschodnejšou cestou výtvarného umenia, vytratil sa zábrany a prekážky, ktoré boli po celé stáročia záväzné a podmienujúce.

V závere rozhovorov sa Novomešťanov zvykneme pýtať, ako vnímajú prostredie, kde bývajú. Ako je to u vás?

Bolo by hriechom, keby som ako dlhoročný Kramárčan nevnímaval moje životné prostredie priaznivo, takého človeka som tu ani nestretol. Blízkosť prírody, prepojenie s dôležitými prírodnými časťami mesta, akou je trebárs Železná studienka alebo

Rozpúšťajúci sa obraz

Golgota

typovo i národnostne zmiešané obyvateľstvo, spomínam si na mnohé postavy vrátane Schöne Naciho, v pamäti ho ale vidím inak, než vyzerá ten, ktorý sa teraz klania na bývalom korze.

Znamenala vtedy Bratislava podobný prístav aj pre vašich súrodencov?

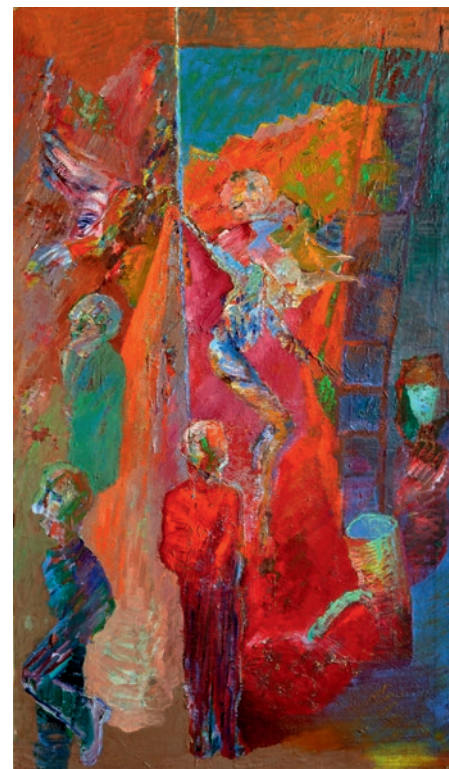
Z našej rodiny bola „najstaršou“ Bratislavčankou moja sestra Irena. Brat Roman, pôvodne študent hudobnej akadémie v poľských Katoviciach, tu pokračoval v štúdiu u takých známych osobností ako Frico Kafenda a Németh Šamorínsky. Po rokoch tak naplnil svoju umeleckú víziu štúdiom kompozície. Vlastne nečudo, že sme napokon všetci traja zakotvili v Bratislave. Som skoro presvedčený, že mňa prá-

jedna z posledných lúk tu neďaleko, kde donedávna vždy ráno bývali rozryté ležoviská diviakov... Teraz ich výstavba vytlačila.

V Bratislave však pokrívka urbanistického usporiadanie. Do prírody vstupuje veľmi často izolovaný a tvrdý architektonický prvok. Takže aj na Kramároch musíme vnímať istú nekoncepcnosť, ktorá sa prejavuje v proporciách a typoch stavieb. Nedávno som čítal rozhovor s hlavnou architektkou Kodane, potešilo ma, že máme podobné pocity a názory. Pri návštevách Bratislavy sa jej nepozdávalo priveľa výškových budov a priveľa skla – to by som podpísal...

Samozrejme, že v Bratislave sú ešte miesta, o ktoré sa obávam, napríklad výnimočná Vydrica a nábrežie Dunaja.

*Zhovárala sa Viera Vojtková
Snímky archív J. B.*

Snímanie

Bodku za letom dá Katka Knechtová, Miro Jaroš a ohňostroji

Máme za sebou ďalšie krásne leto plné zábavy, kultúry, športu a zážitkov. V sobotu 8. septembra sa s ním rozlúčime v rámci tradičného Záveru Kultúrneho leta v Novom Meste. Pripravili sme pre vás opäť bohatý celodenný program na Kuchajde. Štartujeme o 10.00 hod. rodným dopoludním, nebudú chýbať súťaže, zábava, detské atrakcie ani tombola. Hlavný program sa začne o 15.00 hod., deti sa môžu tešiť na speváka MIRA

JAROŠA, hlavnou hviezdou popoludnia bude speváčka KATARÍNA KNECHTOVÁ a finále bude patriť tradičnému veľkolepému OHŇOSTROJU.

Vstup na Záver Kultúrneho leta 2018 v Novom Meste je, samozrejme, bezplatný. Viac informácií o programe nájdete na stránke: www.banm.sk a na Facebooku (Kultúrne leto v Novom Meste).

(bor), snímka archívu Kataríny Knechtovej

Ziegelfeld len krôčik od titulu

Hokejbalisti novomestského klubu Ziegelfeld sa stali vicemajstrami Bratislavy. V júňovej finálovej sérii Bratislavskej hokejbalovej ligy prehrali tesne 1:2 na zápasy s tímom Hancop Dolné Hony. Od

titulu ich delil len krôčik. „Posledný rozhodujúci zápas sme vyhrávali od prvej tretiny až skoro do konca 1:0, ale v závere sme dvakrát inkasovali a prehrali rozhodujúci zápas o majstra Bratislavy,“ približuje jeden z hráčov Ziegelfeldu Adnan Almaksus.

Bratislavská liga, ktorá sa hrá vo formáte traja hráči + brankár, má vysokú prestíž. „Ide o najstaršiu hokejbalovú ligu na Slovensku a o najstaršiu funkčnú ligu v Európe,“ dodáva Adnan Almaksus. Vicešampióni hrajú domáce zápasy na vynovenom hokejbalovom ihrisku „Ziegelfeld aréna“, ktoré mestská časť kompletne zrekonštruovala. Ak o nich chcete vedieť viac, navštívte ich stránku www.ziegelfeld.sk

Chalanom z Ziegelfeldu gratulujeme k veľkému úspechu a tešíme sa na ďalšie! (bor)

Chcete vidieť milión eur?

Národná banka Slovenska poodhalí zákulisie svojej činnosti počas dňa otvorených dverí v sobotu 22. septembra v budove ústredia NBS na ulici Imricha Karvaša. Od 9. do 15. h budú sprístupnené exponáty z archívu banky, Múzea mincí a medailí Kremnica, interaktívne výstavy súvisiace s prechodom z koruny na euro, zlatá tehlička, ale aj ukážky falzifikátov a prezentácia ochranných prvkov bankoviek a mincí. Jedinečný výhľad na Bratislavu sa návštevníkom naskytne z rokovacej miestnosti bankovej rady na 30. poschodí a prezrieť si môžu aj pracovňu guvernéra NBS. Pre deti aj dospelých je pripravený bohatý sprievodný program, v ktorom nebudú chýbať ukážky prepravy peňazí a pancierové vozidlá. (red)

Chystáte sa maľovať, stavať alebo rekonštruovať?

Váš Dom farieb & hobby centrum

A viete, že správny výber farieb a vhodný technologický postup vám môže ušetriť aj polovicu nákladov? Najmä ak vám dobrú radu poskytne odborník s dlhoročnými skúsenosťami. Neviete, na koho sa obrátiť? V predajni **Váš Dom farieb & hobby centrum** nájdete profesionálnych predajcov, ktorí zodpovedia každú vašu otázku. Navštívte nás a presvedčte sa na vlastné oči. **Prečo prísť práve k nám?**

- ✓ milý a ochotný personál s odbornými znalosťami nájde pre vás najvhodnejšie riešenie
- ✓ mnohé výrobky máme až o 30 – 50 % lacnejšie ako obchodné centrá. Načo platiť inde viac, ak na jednom mieste nájdete optimálnu ponuku?
- ✓ ku každému nákupu nad 49 eur dostanete osviežujúci darček

Pri maľovaní alebo rekonštrukcii sa oplatí spoľahnúť sa na odborníkov a dlhé roky sa tešiť z úspechu!

Tel.: + 421 2 446 45 111, Pri Bielom kríži 8 (oproti Palme), Bratislava, www.vasdomfarieb.sk

Rozlúčka s letom

Novomestská knižnica pozýva deti aj rodičov na hravú rozlúčku s letom. 15. septembra od 15. do 18. h ich v parku na Račianskom mýte čakajú zábavné atrakcie, tvorivé dielne, súťaže, divadielko s pesničkami a ďalší kultúrny program.

INZERCIA

Vodoinštalatéri – kvalitne a rýchlo. 0904 572 977

Novinárka Bianka prednášala o Srí Lanke

V Komunitnom centre na Ovručskej ulici sa v druhej polovici júla uskutočnil úspešný cestovateľský večer, ktorý nečakane trval až dve a pol hodiny. Sála sa zaplnila do posledného miesta a bolo potrebné pridať ďalšie stoličky. O exotickej Srí Lanke, ostrove v tvare slzy v Indickom oceáne, prednášala novinárka a cestovateľka Biana Stuppacherová, ktorá sa do tejto krajiny pravidelne vracia. Naposledy ju navštívila na prelome júna a júla 2018 a precestovala tam 1 900 km. Vypočut si ju prišli zvedaví seniori, ale aj cestovatelia, ktorí sa na niekdajší Cejlón chystajú. Väčšina z nich trpezlivo vydržala až do konca diskusie napriek horúcemu a dusnému večeru, ktorý navodzoval ázijskú atmosféru. „V denníku

Pravda sa už veľa rokov venujem najmä medicínskym témam. Zbieranie informácií o Srí Lanke a cestovanie po tejto bezpečnej budhistickej krajine je moje hobby, vďaka ktorému môžem v mysli prepnúť na úplne iný obsah. Upokojuje to moju dušu,“ vysvetlila Biana. Na sociálnej sieti Facebook už niekoľko rokov vedie stránku SRI LANKA BY BIANKA, kde pravidelne publikuje zaujímavosti, dobré rady a tipy týkajúce sa tejto krajiny. Veľa článkov o Srí Lanke publikovala aj v rámci svojej domovskej redakcie a možno ich nájsť na internete. „Rada poradím všetkým, ktorí chcú po tejto krajine cestovať na vlastnú päsť bez cestovky,“ dodala.

Jana Škutková, snímka Dávid Popovič

Odmena za víťazstvo samej nad sebou

V júnovom čísle Hlasu sme sľúbili knihu Štefana Karaka Ako som prekonal sám seba čitateľovi, ktorý nám pošle svoj vlastný príbeh. Výherkyňou sa stala pani Martina Sedliaková, z jej listu vyberáme:

...Behať som začala, keď deti trochu podrážili. Bolo to v lete 2015 vo veku 35 rokov. Behali sme s manželom na začiatku maximálne 3 km, potom trochu viac, ale v mojom prípade to nikdy nebolo 10 či viac km. O rok neskôr sa celá naša rodina prihlásila na krosový beh – dcéra bežala detskú trasu, ja, manžel a syn 5-kilometrový beh. Súčasne štarto-

vali aj pretekári 15-kilometrového behu a prvé 2 km sme mali spoločnú trasu. Asi tušíte, čo sa mi stalo. Nevšimla som si odbočku, doteraz neviem, ako som ju mohla prešvihnúť. Jednoducho som si bežala, vtedy bez bežeckých hodínok, bez mobilu. Nevedela som, koľko km je za mnou, koľko predom mnou, bola som ešte laika. Po nejakej chvíli mi nedalo a opýtala som sa popri mne bežiaceho chlapa, či idem dobre, že sa mi to nezdá... Odpovedal mi, že som na 15-km trase, tak nech už bežím s nimi. Hlavou mi preletelo veľa myšlienok, čo teraz...

Keby to nebolo v lese, kde človek ľahko zabľúdi, išla by som späť. No takto som nemala na výber. Vravala som si, že nie je dôležité, že som dovtedy takú vzdialenosť neodbehla, že to jednoducho dám alebo aspoň dokráčam. Bolo to náročné, pretože som psychicky nebola pripravená na takú vzdialenosť, ale zvládla som to! Veľkou motiváciou mi bola rodina v cieľi, aj kvôli nim som sa ponáhľala, aby ma nemuseli dlho čakať. Som rada, že som preteky nevzdala a zvíťazila sama nad sebou!

Martina Sedliaková

STÁLE DOBRÍ opäť v septembri

Bratislavčanov v najlepšom veku pozývame v septembri na interaktívne podujatie Radosť byť seniorom. Nezisková organizácia STÁLE DOBRÍ ho pripravila na 23. septembra o 16. h v hoteli Carlton.

Na čo sa môžete tešiť? Športový lekár Pavel Malovič poskytne informácie, ako sa zdravým pohybom udržiavať v kondícii. Dozviete sa niečo o nordic walkingu, ktorému sa začína venovať čoraz viac starších ľudí. Získate prehľad o pripravovaných akciách Múzea mesta Bratislava k 150. výročiu jeho založenia. Záujemcovia o rozšírenie svojich vedomostí sa budú môcť priamo na mieste prihlásiť na populárnu univerzitu tretieho veku.

Počas večernej talk show „Na slovíčko“ sa šarmantná hlásateľka Nora Beňačková podielí s poslucháčmi o svoje životné príbehy. Atmosféru umocní harfový kon-

cert v podaní absolventa Viedenskej univerzity Michala Matejčíka. Programom bude sprevádzať ambasádorka podujatia Iveta Malachovská: „Príďte si v sprievode svojich blízkych oddýchnuť, zabaviť sa či načerpať cenné rady. Alebo využiť príležitosť stretnúť sa s priateľmi a povedať si, ako radi sa vidíte.“

Zuzana Goláková

Ponuka práce pre osobných asistentov

Agentúra osobnej asistencie pôsobiaca pri Organizácii muskulárnych dystrofikov v SR hľadá asistentov na pomoc ľuďom so zdravotným postihnutím. Práca je flexibilná, vykonáva sa podľa potrieb a pokynov človeka so ZŤP. Potrebujete empatiu, spoľahlivosť, vek nad 18 rokov a spôsobilosť na právne úkony. Štátom stanovená odmena je 3,82 eura na hodinu, možná je prípadná individuálna dohoda.

Kontakt pre záujemcov o prácu: asistencia@omdvrs.sk, tel.: 0948 529 976.

Pozývame

STREDISKO KULTÚRY BRATISLAVA-NOVÉ

MESTO VAJNORSKÁ 21

tel.: 02/44 37 37 60

info@skvajnorska.sk, www.skvajnorska.sk

nájdete nás aj na FB:

<https://www.facebook.com/strediskokulturybanm>

PODUJATIA PRE POZVANÝCH

26. 9. 2018, streda 10. h

Uvítanie novorodencov

26. 9. 2018, streda 15. h

Životné jubileá

HUDOBNÉ-TANEČNÉ PROGRAMY

Tradičné, a predsa vždy nové ČAJE O PIATEJ o 17. h, živá hudba 60. – 90. rokov, žrebovanie vstupeniek

8. 9. 2018 **HS FORTUNA**

16. 9. 2018 **HS SATURN**

22. 9. 2018 **HS CHARLIE BAND**

29. 9. 2018 **HS COLOR**

KLUBOVÉ PODUJATIA

Každý pondelok, 17.45 h a každý utorok, 17. h a 19 h
Joga

Každý pondelok, 16.30 h a každú stredu, 17. h
Pilates

Každý pondelok, 18. h
Sahadža joga – ako sa zbaviť stresu, začiatocníci, vstup voľný

6. 9. 2018, štvrtok 16. h

Klub Patchwork – stretnutie klubu ručných prác

20. 9. 2018, štvrtok 16. h

Klub priateľov opery

25. 9. 2018, utorok 17. h

Bratislavský včelársky spolok – stretnutie členov a záujemcov o odborné poradenstvo

28. 9. 2018, piatok 14. h

Informačné centrum zdravia – pre záujemcov o zdravú výživu

VÝSTAVY

11. 9. až 22. 9. 2018

Rozlúčka s letom – autorská výstava obrazov autorov Ľ. Pana, J. Jakovienko a ďalších

25. 9. až 13. 10. 2018

NAIVA Bratislava – výstava obrazov kolektívu autorov inšitného umenia

Návštevný čas výstav: pondelok – piatok

14. h – 18. h, v sobotu a nedeľu v rámci podujatí

VÝMENNÉ STRETNUTIA ZBERATEĽOV (VSZ)

22. 9. 2018, sobota 8. h – 12. h

VSZ mincí, pohľadníc, bankoviek, odznakov, vyznamenaní, etikiet, filatélie, plagátov, kníh, gramoplastní a pod.

29. 9. 2018, sobota 8. h – 12. h.

VSZ elektro, domácich, rybárskych a foto potrieb, hudobných nástrojov, železničných, automobilových, leteckých modelov a pod.

Predpredaj vstupeniek: streda 16. h – 19. h a jednu hodinu pred podujatím v SK BNM Vajnorská 21, tel.: **02/44373763**.

Zmena programu vyhradená.

Bližšie informácie na tel. č.: 02/44 37 37 60

Ponúkame pre základné a stredné školy kultúrno-spoločenské a výchovno-vzdelávacie podujatia, tel.: **0903/929 244, 02/44 37 37 82**.

Prenájom priestorov na semináre, spoločenské akcie, prezentácie, tel.: **0904/691 507, 02/44 37 37 82**

Výroba reklamy od vizitiek po transparenty vrátane grafických návrhov za **VÝHODNÉ CENY**, tel.: **02/44 37 25 12**.

DOM KULTÚRY KRAMÁRE

Stromová 18

tel.: 02/54 77 11 48

dkkramare@chello.sk, www.skvajnorska.sk

PODUJATIA PRE ŠIROKÚ VEREJNOSŤ

24. 9. 2018, pondelok 19. h – 21. h

Poetický večer s Jurašom Sarvašom a jeho hosťami

PODUJATIA PRE POZVANÝCH

25. 9. 2018, utorok 10. h

Divadelné predstavenie pre MŠ Na Revíne

26. 9. 2018, streda 10. h

Divadelné predstavenie pre MŠ Na Cádrovej ulici

KLUBOVÉ PODUJATIA

12. a 26. 9. 2018, streda 16.30 h – 18.30 h

Klub Venuša – klubové stretnutie Ligy proti rakovine

VÝMENNÉ STRETNUTIA ZBERATEĽOV (VSZ)

29. 9. 2018, sobota 9. h – 12. h.

VS Rodinného centra Kramárik – detského a tehotenského ošatenia

Služby – prenájom priestorov na semináre, spoločenské posedenia, prezentácie

Predaj vstupeniek: pondelok, utorok, od 16. h do 19. h (vždy 2 týždne pred podujatím) Vstupné sa vráti len v prípade zrušenia predstavenia.

Zmena programu vyhradená.

Vstupenky nerezervujeme.

KURZY

2018 / 2019

zápis - september 2018

TVORIVÉ:

Výtvarné štúdio

akad. soch. Magdy Burmekovej pre dospelých

Keramika pre dospelých

Keramika pre deti

Kurz strihov a šitia

Joga

POHYBOVÉ

JAZYKOVÉ:

Angličtina, Nemčina, Francúzština, Taliančina

info: 0903 929 244, 02 / 44 37 37 60, 02 / 44 37 37 82 (po - pia: 9. - 18. h)

www.skvajnorska.sk, e-mail: info@skvajnorska.sk